

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA NR. SD-1

I. BENDRIEJI SAUGOS DARBE REIKALAVIMAI

1. Darbuotojai privalo laikytis patvirtintų Vilniaus universiteto darbo tvarkos taisyklių, vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose dokumentuose nustatytus reikalavimus bei vadovautis kitais darbe būtiniais teisės aktais.
2. Darbuotojai gali dirbti tik darbo sutartyje sulygta darbą. Darbuotojai negali pradėti dirbti, jeigu jie neinstrukuoti ir neapmokyti saugiai dirbti.
3. Prieš pradėdami dirbti, darbuotojai turi apžiūrėti darbo įrenginius (programinę įrangą), įrankius, darbo vietą ir įsitikinti, kad jie tvarkingi.
4. Radę trūkumų, darbuotojai privalo apie juos pranešti tiesioginiam vadovui, kad jie būtų pašalinti. Darbuotojai gali pradėti darbą tik tada, kai įrengimai ir visos kitos darbo priemonės yra tvarkingi, o darbo vieta tinkamai sutvarkyta.
5. Kompiuterizuotoje darbo vietoje būtina laikytis darbo ir poilsio režimo dirbant kompiuteriu.
6. Valyti, reguliuoti įrenginius galima tik juos sustabdžius ir išjungus iš elektros tinklo.
7. Darbo vietose, kuriose įrengta ventiliacija, dirbti galima tik jai veikiant.
8. Prižiūrėti įrenginius, kurių eksploatavimas yra reglamentuojamas specialiomis taisyklėmis (lazeriai, rentgeno aparatai, jonizuojančios spinduliuotės šaltiniai, slėginiai indai, vamzdynai, liftai, elektros įrenginiai ir kt.), gali darbuotojas, turintis atitinkamą kvalifikaciją.
9. Privalu saugotis teritorijoje ir už jos ribų važinėjančio transporto.
10. Darbuotojai turi išmanyti pagrindinius saugos ženklus, vykdyti jų reikalavimus.
11. Konkretūs profesiniai darbų saugos reikalavimai išdėstyti instruktavimo darbo vietoje instrukcijose. Darbo vietoje darbuotojus instruktuoja padalinio (priskirto padalinio) vadovas.
12. Padalinių (darbų) vadovai negali duoti darbuotojams nurodymų, kurie prieštarauja saugos ir sveikatos teisės aktams, normoms ir taisyklėms.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SU KURIAIS GALI SUSIDURTI UNIVERSITETO DARBUOTOJAI DARBO METU

13. Universiteto įvairiose darbo vietose ir aplinkoje pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai gali sukelti šie profesinės rizikos veiksniai:

13.1. fizikiniai veiksniai:

- per žema ar per aukšta patalpų temperatūra, skersvėjis, drėgmė;
- netinkamas darbo vietos apšvietimas;
- triukšmas, vibracija;
- elektros srovės poveikis, elektrostatinis, elektromagnetinis laukas.

13.2. fiziniai veiksniai:

- kritimas iš aukščio (žmogaus, daiktu);
- veikiantys įrenginiai, įrankiai, transporto priemonės, liftai;
- atsitrenkimas, prispaudimas, paslydimas, griuvimas;
- įdūrimas, įpjovimas, įdrėskimas;

- sproginimas, gaisras, statinių stabilumo ir tvirtinimo neužtikrinimas.

13.3. cheminiai veiksniai:

- cheminės medžiagos, kurios gali sukelti ūmias ar lėtines profesines ligas;
- dulkės, dujos, garai.

13.4. ergonominiai ar psichofiziologiniai veiksniai:

- nepatogi darbo poza;
- rankomis keliamas krovinys;
- darbo įtampa (dėmesys, regos, klausos, emocinė įtampa, darbo monotonija, darbo vietos pritaikymas darbuotojo galimybės).

13.5. **biologiniai** (mikroorganizmai, įskaitant genetiškai modifikuotus, ląstelių kultūros ir žmogaus endoparazitai, galintys darbuotojui sukelti infekciją, alergiją ar apsinuodijimą).

14. ~~Konkretūs profesinės rizikos veiksniai darbuotojų darbo vietoje ir naudotinos apsaugos priemonės (kolektyvinės ir asmeninės) nurodyti instruktavimo darbo vietoje instrukcijoje.~~

15. **Pavojingi veiksniai** – tai darbuotojų darbo aplinkoje esantys rizikos veiksniai, dėl kurių darbuotojai gal patirti ūmių sveikatos sutrikimų ar mirti.

16. **Kenksmingi veiksniai** – tai rizikos veiksniai darbo aplinkoje, kurie veikdami darbuotojų organizmą gali sukelti profesinę ligą ir kurių poveikis gali būti pavojingas gyvybei.

17. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai priklauso nuo praktinės veiklos, todėl kiekvienoje darbo vietoje jie gali būti skirtingi.

18. Pavojingi veiksniai gali būti:

18.1. netvarkingi darbo įrankiai, pagalbinės priemonės, įrenginio, mechanizmo virtimas;

18.2. elektros srovė;

18.3. veikiantys įrenginiai, mechanizmai;

18.4. nepakankamas apšvietimas;

18.5. netvarkinga darbo vieta, slidumas, kliuvinys, nelygios grindys;

18.6. nepatogi darbo poza, neergonomiškai pritaikytas darbo stalas, darbo kėdė;

18.7. krintantys daiktai, birios ar lakios medžiagos, išlekianti skeveldra;

18.8. akių regos įtampa;

18.9. darbas nesilaikant saugių darbo metodų.

19. Kenksmingi veiksniai gali būti:

19.1. elektromagnetiniai laukai;

19.2. mikroklimato sąlygos;

19.3. nuodingi, gailūs junginiai, dulkės, garai, aerozoliai;

19.4. fizinė perkrova;

19.5. psichinė perkrova;

19.6. vibracija, triukšmas;

19.7. cheminių medžiagų poveikis;

19.8. aštrūs įrankiai;

19.9. leistinių kėlimo normų nesilaikymas. Vienkartinio rankomis keliamo krovinio masė, kai krovinys nuolat pernešamas per pamainą ir dirbant kitą darbą: vyrams ne daugiau kaip 30 kg, moterims – ne daugiau kaip 10 kg. Keliant virš leistinos normos, būtina pasikviesti ką nors į pagalbą.

20. Dėl kenksmingų veiksnių darbuotojai gali susirgti ūmine arba lėtine liga.

21. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus konkrečiose darbo vietose, išvardyti darbo vietų saugos ir sveikatos instrukcijose.

22. Saugos priemonės nuo pavojingų ir kenksmingų veiksnių poveikio:

22.1. techninės;

22.2. organizacinės.

23. Techninės saugos priemonės:

23.1. įrenginių, mechanizmų paruošimas darbui ir jų eksploatacija pagal darbuotojų saugos ir sveikatos norminių aktų reikalavimus;

23.2. griežtas technologinio proceso laikymasis;

23.3. darbo vietų, atitinkančių higienos, gamybinės sanitarijos, darbuotojų saugos ir sveikatos, Darboviečių įrengimo bendrųjų nuostatų reikalavimus, įrengimas;

23.4. įrankių, pagalbinės ir apsauginės įrangos panaudojimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

24. Organizacinės saugos priemonės:

24.1. darbuotojų kvalifikacijos atitiktis darbui, kvalifikacijos tobulinimas, darbuotojų mokymas ir instruktavimas;

24.2. darbo organizavimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus;

24.3. darbo drausmė;

24.4. įvykusių nelaimingų atsitikimų, incidentų analizė ir darbuotojų supažindinimas su jų priežastimis;

24.5. darbuotojų aprūpinimas nemokamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir jų naudojimas.

25. Vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatais, asmeninės apsaugos priemonės parenkamos pagal darbuotojų atliekamo darbo aplinkos rizikos vertinimą ir nustatyta tvarka jos išduodamos nemokamai.

26. Asmeninės apsaugos priemonės darbuotojui išduodamos įvertinus jį veikiančius profesinės rizikos veiksnius ir turi būti parenkamos tokios, kad apsaugotų darbuotoją nuo rizikos veiksnių poveikio. Asmeninės apsaugos priemonės turi būti pritaikytos darbui, patogios naudoti, neturi sudaryti papildomų pavojų darbuotojų saugai ir atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.

27. Asmeninė apsaugos priemonė yra Universiteto nuosavybė, todėl ji turi būti gražinta atleidžiant darbuotoją iš darbo, perkeltiant į kitą darbą, jei ta priemonė nenumatyta pagal darbo aplinkos rizikas, taip pat jei asmeninė apsauginė priemonė susidėvi.

28. Darbdavys privalo užtikrinti, kad asmeninės apsaugos priemonės būtų chemiškai valomos, skalbiamos, taisomos, nukenksminamos pagal įmonės gamintojos instrukcijoje nurodytas rekomendacijas.

29. Asmeninės apsaugos priemonės turi būti periodiškai tikrinamos įmonės gamintojos nurodyta tvarka ir terminais. Apsaugos priemonės privalo būti paženklintos CE ženkliu ir turinčios EB atitikties deklaraciją.

30. Jeigu darbai yra susiję su tarša, darbuotojams nemokamai turi būti išduodamos asmens higienos priemonės (muilas, rankšluosčiai ir kita). Jei darbai susiję su pavojingų cheminių medžiagų ar jų preparatų naudojimu darbuotojams, atsižvelgiant į cheminės medžiagos saugos duomenų lapo informaciją apie medžiagos ar preparato savybes ir nuorodas dėl kenksmingumo pašalinimo priemonių naudojimo, privalo būti nemokamai išduodamos kenksmingumo pašalinimo priemonės.

31. Instruktavimų darbo vietoje metu darbuotojai turi būti supažindinami su išduodamų asmeninių apsauginių priemonių paskirtimi ir naudojimo būdu, rizikomis, nuo kurių apsaugoti jos skirtos.

32. Darbuotojai privalo:

32.1. nepradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių, kai to reikalauja darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai aktai, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, naudoti jas viso darbo proceso metu;

32.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti savo vadovui apie jų nusidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti, apie naudojimo termino pabaigą;

32.3. įstatymų nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsauginė priemonė dėl darbuotojo kaltės dinga ar buvo sugadinta.

III. DARBDAVIO PAREIGOS IR TEISĖS UŽTIKRINANT DARBUOTOJAMS SAUGIAS IR SVEIKATAI NEKENKSMINGAS DARBO SĄLYGAS

33. Universiteto, kaip darbdavio, teises ir pareigas įgyvendina Rektorius, kuris įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams tinkamas, saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas nustato, kad Universiteto kancleris yra darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai. Kancleris įsakymu skiria darbdavio įgaliotus asmenis, atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą Universiteto padaliniuose, kuriems Vyriausybės nustatyta tvarka yra patikrintos žinios ir jie geba sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas srities, bei paveda jiems:

33.1. organizuoti profesinės rizikos vertinimą darbo vietose; jei būklė neatitinka reikalavimų, organizuoti, kad reikiamos priemonės būtų parengtos ir įgyvendintos; kad darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

33.2. instrukuoti padalinio darbuotojus darbo vietoje, supažindinti su VU parengtais darbuotojų saugos ir sveikatos vietiniais (lokaliais) norminiais teisės aktais (instrukcijomis; saugaus darbo atlikimo taisyklėmis, kitais reikiamais Universiteto vietiniais (lokaliais) norminiais teisės aktais), darbo priemonių ar technologinių procesų techniniais dokumentais, cheminių medžiagų saugos duomenų lapais, profesinės rizikos vertinimo dokumentais, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos būklės pasu ar kitais dokumentais, kuriuose pateikiama darbuotojui būtina informacija, kad jis galėtų saugiai dirbti konkrečioje darbo vietoje;

33.3. spręsti, kokias kolektyvines ar asmenines apsaugos priemones naudoti, aprūpinti jomis darbo vietas, darbuotojus, nustatyta tvarka organizuoti tokių priemonių patikrinimus, aprūpinti darbuotojus saugiomis darbo priemonėmis, diegti saugius darbo bei technologijos procesus, įrengti buitines, sanitarines ir asmens higienos patalpas;

33.4. organizuoti savo padalinio darbuotojų periodinius sveikatos tikrinimus.

34. Kancleris turi teisę:

34.1. leisti įsakymus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos Universitete ir reikalauti, kad darbuotojai dirbdami rūpintųsi savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, vykdytų Universiteto darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus;

34.2. darbuotojams, pažeidusiems Universiteto darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus, skirti drausmines nuobaudas, įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti Universitetui padarytą žalą.

IV. DARBUOTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS ATLIEKANT DARBO SUTARTIMI SULYGTA DARBA

35. Darbuotojai privalo:

35.1. išklausti įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje, susipažinti su Universiteto vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, su padalinio, kuriame dirbs, nuostatais, pareigybės aprašymu, gaisrinės saugos reikalavimais;

35.2. vykdyti Universiteto darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus ir rūpintis savo bei kitų darbuotojų sauga ir sveikata;

35.3. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių naudojimo arba darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus reikalavimus;

35.4. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;

35.5. savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar įrenginiuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, apie jų gedimus pranešti padalinio vadovui, darbų saugos grupės specialistams;

35.6. nedelsdami informuoti padalinio vadovą, darbuotojų saugos specialistus, darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai apie situaciją darbo vietose, kuri gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat informuoti apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

35.7. bendradarbiauti su padalinio vadovu, darbuotojų saugos specialistais, darbuotojų saugos ir sveikatos komitetu įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

35.8. imtis priemonių pagal galimybes ir sugebėjimus pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, apie tai nedelsdami informuoti padalinio vadovą;

35.9. informuoti padalinio vadovą, darbų saugos grupės darbuotojus apie darbo metu patirtas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

35.10. patikrinti sveikatą Universitete nustatyta tvarka;

35.11. darbo metu nevartoti alkoholio, narkotinių medžiagų ir pan.

36. Darbuotojai turi teisę:

36.1. reikalauti, kad būtų sudarytos saugios ir sveikatai nekenksmingos sąlygos, įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės;

36.2. sužinoti iš padalinio vadovo apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ar pavojingus veiksnius;

36.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais, jei reikia, sveikatą patikrinti pakartotinai;

36.4. tartis su padalinio vadovu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą saugai ir sveikatai;

36.5. atsisakyti dirbti, jei yra pavojus saugai ir sveikatai:

36.5.1. kai jis neapmokytas saugiai dirbti;

36.5.2. kai sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai tęsiamas darbas;

36.5.3. kai dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reikalavimus;

36.5.4. kai darbo aplinka kenksminga ir pavojinga sveikatai, gyvybei, o dirbama neįrengus reikiamų kolektyvinių apsaugos priemonių arba kai jis neaprupintas asmeninės apsaugos priemonėmis.

36.6. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos, kreiptis į padalinio vadovą, darbuotojų saugos specialistus, darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai.

V. NELAIMINGI ATSTITIKIMAI DARBE. DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI DARBE

37. **Nelaimingas atsitikimas darbe** – įvykis darbe, įskaitant eismo įvykį darbo laiku, nustatyta tvarka ištirtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe, kurio padarinys – darbuotojo trauma (lengva, sunki, mirtina). Įvykis darbe, kai darbuotojas mirė dėl ligos, nesusijusios su darbu, nepriskiriamas prie nelaimingo atsitikimo darbe.

38. Tiriant nelaimingą atsitikimą, nustatomas jo ryšys su darbu. Kiekvienas nelaimingas atsitikimas, susijęs su darbu, yra ištiriamas vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais ir yra surašomas N-1 formos nelaimingo atsitikimo darbe aktas arba N-2 formos nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą (iš darbo) aktas.

39. Nelaimingas atsitikimas darbe, kai surašomas N-1 formos aktas yra nelaimingas atsitikimas, kuris įvyksta:

39.1. dirbant darbo sutartimi sulygta darbą ar kitą su Rektoriaus ar padalinio vadovo žinia atliekamą darbą;

39.2. parengiant darbui ir tvarkant darbo vietą, darbo priemones (prieš pradėnant darbą, darbo laiku ar po darbo) Universiteto patalpose ar teritorijoje;

39.3. darbuotojui darbo metu vykstant darbo reikalais;

39.4. vykstant į darbą ar iš darbo Universiteto ar jo samdomu transportu;

39.5. dėl smurto, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai susiję su darbu;

39.6. papildomų ir specialių pertraukų metu darbo vietoje, įmonės patalpose ar jos teritorijoje;

39.7. darbuotojui dirbant sau (savo interesais) padalinio vadovo žinia;

39.8. darbuotoją nušalinus nuo darbo, tačiau nušalintajam esant įmonės patalpose, teritorijoje;

40. Nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą (iš darbo), kai surašomas N-2 formos aktas, yra įvykis, įvykęs darbuotojo darbo dienomis kelyje tarp darbovietės ir:

40.1. gyvenamosios vietos;

40.2. ne darbovietėje esančios vietos, kurioje darbuotojas gauna užmokestį už darbą;

40.3. vietos ne Universiteto teritorijoje, kur darbuotojas gali būti pertraukos pailsėti ar pavalgyti metu;

40.4. išpėjimo apie darbo sutarties nutraukimą laikotarpiu darbdavio suteiktu darbuotojui laisvu nuo darbo laiku ieškotis naujo darbo, vykstant į kitą įmonę ir iš jos.

41. Nelaimingi atsitikimai, nesusiję su darbu, kai nesurašomas nelaimingo atsitikimo aktas, yra įvykiai, kuriuos tiriant nustatoma, kad nukentėjusysis:

41.1. sąmoningai (tyčia) siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas;

41.2. susižalojo ar mirė darydamas nusikalstamą veiką;

41.3. savavališkai be Rektoriaus ar padalinio vadovo žinios dirbo sau (savo interesais);

41.4. nukentėjo, kai prieš jį buvo panaudotas smurtas, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu.

42. ~~Lengvus nelaimingus atsitikimus darbe tiria kanclerio įsakymu patvirtinta dvišalė komisija, sudaryta iš darbdavio atstovo (darbuotojų saugos specialisto) ir darbuotojų atstovo. Lengvas nelaimingas atsitikimas turi būti ištirtas per 10 darbo dienų.~~

43. Sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe tiria Valstybinės darbo inspekcijos darbo inspektorius, dalyvaujant darbdavio ir darbuotojų atstovui.

44. Darbe įvykęs nelaimingas atsitikimas, apie kurį nukentėjusysis nustatyta tvarka nepranešė padalinio vadovui, darbuotojų saugos specialistams arba dėl kurio nukentėjusysis neteko darbingumo ne iš karto, ištiriamas gavus nukentėjusiojo prašymą raštu per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos.

45. Darbuotojų pareigos ir veiksmai įvykus nelaimingam atsitikimui:

45.1. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją pagalbą, jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu **112**.

45.2. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba dėl ūmios profesinės ligos (jei jis pajėgia), ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdami pranešti padalinio vadovui, darbuotojų saugos specialistams (tel. **268 7054, 268 7086**), darbuotojų įgaliotam atstovui apie įvykusį nelaimingą atsitikimą darbe.

45.3. Padalinio vadovas privalo nedelsdamas pranešti savo tiesioginiam vadovui, bendrųjų reikalų direktoriui apie įvykusį nelaimingą atsitikimą darbe.

45.4. Padalinio vadovas nedelsdamas užtikrina pirmosios pagalbos suteikimą, prireikus nugabena nukentėjusįjį į gydymo įstaigą, organizuoja nelaimingo atsitikimo darbe tyrimą.

45.5. Padalinio vadovas ir darbuotojas privalo darbo vietą, kurioje įvyko nelaimingas atsitikimas, ir įrenginių būklę išsaugoti tokius, kokie jie buvo nelaimingo atsitikimo darbe metu, iki nelaimingas atsitikimas bus ištirtas. Pakeitimai gali būti daromi tik tada, jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, bet prieš tai įvykio vieta turi būti nufotografuota ar nufilmuota.

45.6. Padalinio vadovas privalo skubiai šalinti nelaimingų atsitikimų darbe priežastis, informuoti apie tai darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai, kokių priemonių imtasi tinkamoms darbo sąlygoms sudaryti.

VI. DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS AVARIJAI. PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS. PERIODINIAI PROFILAKTINIAI SVEIKATOS TIKRINIMAI

46. Darbuotojų pareigos ir veiksmai įvykus avarijai ar esant pavojui:

46.1. Darbuotojai privalo nedelsdami pranešti padalinio vadovui, darbų saugos grupės specialistams apie susidariusią avarinę situaciją darbo vietose ar kitose Universiteto vietose ir imtis priemonių pagal galimybes ir žinias pašalinti priežastis dėl kurių gali kilti avarijos.

46.2. Iškilus pavojui Universiteto padalinyje darbuotojai:

46.2.1. sužino iš padalinio vadovo, kokių veiksmų jie turi imtis;

46.2.2. sustabdo darbus, palieka darbo vietas ir pereina į saugią vietą;

46.2.3. kol bus suteikta išorės tarnybų pagalba, pavojų likviduoja apmokyti darbuotojai.

47. **Pirmosios pagalbos priemonės:**

47.1. Universiteto darbuotojai, dirbantys galimos profesinės rizikos sąlygomis ar pavojingus darbus (darbas aukštyje, krovinių kėlimo rankomis darbas ir kt.), darbuotojų saugos specialistai, akademinis personalas bei bendrabučių darbuotojai turi mokėti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam.

47.2. Už darbuotojų pirmosios pagalbos mokymo organizavimą atsakingi padalinių vadovai.

47.3. Universiteto gamybiniuose padaliniuose (stalių dirbtuvėse, virtuvės patalpose ir kt.), laboratorijose, rūmų, bendrabučių budėtojų patalpose turi būti pirmosios pagalbos rinkinys. Jis turi būti gerai matomoje vietoje, paženklintas, lengvai pasiekiamas.

47.4. Už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir papildymą atsakingi padalinių vadovai, administratoriai.

48. Universiteto darbuotojams, kurie dirba galimos profesinės rizikos sąlygomis ar pavojingus darbus, yra rengiami **periodiniai profilaktiniai sveikatos tikrinimai**. Jei reikia, darbuotojai, atsižvelgiant į sveikatos priežiūros įstaigos išvadą, perkeliama (jų sutikimu) į kitą sveikatai nekenksmingą darbą.

VII. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS UNIVERSITETE

49. Siekiant sudaryti darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas Universitete yra įsteigta Darbuotojų ir priešgaisrinės saugos tarnyba, kurioje dirba darbuotojų saugos specialistai.

50. Darbuotojų ir priešgaisrinės saugos tarnybos funkcijas, teises ir pareigas, bendruosius darbuotojų saugos specialistų reikalavimus nustato Tarnybos nuostatai, parengti vadovaujantis Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų nuostatais.

51. Darbuotojų saugos specialistai privalo būti apmokyti pagal Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nustatytą tvarką bei programas ir atestuoti.

52. Darbų saugos grupė atlieka Universiteto darbuotojų saugos ir sveikatos funkcijas:

52.1. instruktuoja ir konsultuoja padalinių vadovus, darbuotojus, organizuoja jų mokymą;

52.2. organizuoja nelaimingų atsitikimų darbe tyrimą ir prevencijos priemonių rengimą;

52.3. prižiūri ir kontroliuoja darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymąsi Universitete;

52.4. avarijos ar kito pavojaus atveju imasi pavojaus likvidavimo priemonių;

52.5. organizuoja darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų rengimą, juos rengia, pildo Universiteto dokumentus, susijusius su darbuotojų sauga ir sveikata.

53. Darbų saugos grupė taip pat atlieka Universiteto priešgaisrinės saugos funkcijas: užtikrina priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą, nustato priešgaisrinį režimą, instruktuoja darbuotojus, aprūpina objektus reikiamomis gaisro gesinimo priemonėmis ir kt.

54. Darbų saugos grupė taip pat atlieka Universiteto civilinės saugos funkcijas: planuoja civilinės saugos priemones, prognozuoja ekstremalias situacijas, rengia ir tikslina Universiteto civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planą, moko ir instruktuoja darbuotojus civilinės saugos klausimais, rūpinasi individualiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis ir kt.

55. **Universiteto darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas.**

55.1. Universitete yra įsteigtas darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas, sudarytas iš vienodo skaičiaus darbdavio atstovų ir darbuotojų atstovų. Komiteto veiklą organizuoja ir jam vadovauja komiteto pirmininkas – vienas iš Rektoriaus skirtų administracijos atstovų komitete.

55.2. Komitetas savo posėdžiuose analizuoja ir vertina darbuotojų saugos ir sveikatos būklę, profesinės rizikos vertinimo rezultatus, svarsto prevencines priemones nelaimingiems atsitikimams darbe ir profesinėms ligoms išvengti.

55.3. Komitetas nagrinėja privalomų sveikatos tikrinimų organizavimą ir rezultatus, analizuoja darbuotojų mokymo ir instruktavimo saugiai dirbti nustatytos tvarkos laikymąsi, rūpinasi darbuotojų darbo, buities, sanitarinėmis ir higienos patalpomis, kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

56. Visi VU darbuotojai, pradėję dirbti ir kas dvejus metus turi būti apmokyti teikti pirmąją medicinos pagalbą ir išmanyti higienos reikalavimus.

57. Darbuotojai, dirbantys galimos profesinės rizikos sąlygomis (veikiami kenksmingų veiksnių ir pavojingą darbą), turi būti apmokyti teikti pirmąją medicinos pagalbą ir išmanyti higienos reikalavimus, pradėję dirbti ir kas penkerius metus.

VIII. PAGRINDINIAI PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI, GAISRO GESINIMO PRIEMONĖS

58. Pradėti darbą naujai priimti darbuotojai gali tik išklausę priešgaisrinės saugos įvadinį instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje, kurį atlieka padalinio vadovas.

59. Darbuotojai (neatsižvelgiant į einamas pareigas) privalo:

59.1. žinoti ir vykdyti priešgaisrinės saugos taisyklių reikalavimus;

59.2. laikytis kitų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

59.3. rūkyti tik tam skirtose, ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas nuorūkoms dėti bei gesinimo priemonės;

59.4. mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis;

59.5. neleisti susidaryti palankioms sąlygoms gaisrui kilti;

59.6. kilus gaisrui:

59.6.1. nedelsdami pranešti apie gaisrą pagalbos telefonu **112**;

59.6.2. imtis priemonių gelbėti žmones;

59.6.3. apsaugoti materialines vertybes;

59.6.4. gesinti gaisrą turimomis priemonėmis;

59.6.5. iškviešti į gaisravietę VU vadovaujančius padalinio darbuotojus;

60. Darbo vietos ir VU teritorija turi būti švarios.

61. Visos prieigos ir privažiavimo keliai prie pastato, prie gaisro gesinimo priemonių turi būti laisvi.

62. Priešgaisriniuose tarpuose tarp pastatų ir statinių draudžiama sandėliuoti medžiagas ar laikyti transportą.

63. VU visuose padaliniuose turi būti darbuotojų evakuacijos planai. Jie kabinami gerai matomose vietose.

64. Evakuacijos keliai visuomet turi būti laisvi, neužkrauti daiktais.

65. Visos evakuacinių išėjimų durys turi laisvai atsidarinėti išėjimo iš pastato kryptimi.

66. Patalpos turi būti aprūpintos tvarkingomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

67. Gesintuvo tipas parenkamas atsižvelgiant į galimo gesinamo objekto ypatybes gaisro atžvilgiu.

IX. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI DARBO METU UŽ UNIVERSITETO RIBŲ

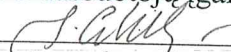
68. Darbuotojai, komandiruoti į kitą įmonę dirbti, privalo nepradėti darbo tol, kol nebus instruktuoti darbo vietoje apie galimus rizikos veiksnius ir kaip saugiai dirbti konkrečioje darbo vietoje, nepaisant to, kad Universitete, kur jie nuolat dirba, buvo nustatyta tvarka instruktuoti ir apmokyti saugiai dirbti.

vietoje, nepaisant to, kad Universitete, kur jie nuolat dirba, buvo nustatyta tvarka instrukuoti ir apmokyti saugiai dirbti.

69. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ir nukentėjus darbuotojui esant komandiruotėje ar pasiųstam dirbti į kitą įmonę, nukentėjęs asmuo ar tos įmonės vadovas, privalo nedelsdami pranešti Universiteto administracijai ar padalinio vadovui.

SUDERINTA

VU darbuotoju įgaliotas asmuo

(parašas)

Irena Cikanavičienė

2015-11-23

Viktoras Sokolovas, tel. 268 7054, el. p. viktoras.sokolovas@cr.vu.lt

VU Bendrųjų reikalų
direkcijos direktorius
Lionginas Striganavičius

